

**ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СПОРТИВНИХ ІГОР
ЗДОБУВАЧАМ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 017 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Дядечко І. Є.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичної культури і спорту,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Викладання дисциплін спортивних ігор здобувачам ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 017 Фізична культура і спорт в умовах воєнного стану потребує особливого підходу, важливо зосередитись на гнучкості освітнього процесу, який забезпечить не тільки якісну освіту, але й враховуватиме психологічний стан студентів та нестабільність в умовах воєнного стану. Адаптація навчальних планів має включати можливість для дистанційного та гібридного навчання, враховуючи обмеження, які накладає воєнний стан. Окрім цього, слід акцентувати увагу на розвитку не лише фізичних навичок, а й навичок психологічної стійкості та стресостійкості, які є критично важливими в екстремальних умовах. Впровадження компонентів, спрямованих на підвищення фізичної підготовки та основ самозахисту, повинно відбуватися паралельно з освітньою програмою, що забезпечить студентам здатність захищати себе та підвищить їхню загальну адаптацію до можливих викликів воєнного часу.

Залучення до навчального процесу сучасних освітніх технологій та інструментів дозволить забезпечити безперервність освіти, незалежно від зовнішніх обставин, що включає використання онлайн платформ для лекцій та семінарів, а також використання інтерактивних та віртуальних засобів для забезпечення практичного навчання. Важливою складовою є інтеграція знань з інших сфер, таких як психологія та медицина, що дозволить студентам краще розуміти та адаптуватися до психофізичних викликів, характерних для воєнних умов. У сукупності, такий підхід дозволить не лише адаптувати освітній процес до умов воєнного стану, а й забезпечити студентам комплексну підтримку, сприяючи їх загальному розвитку як спеціалістів у галузі фізичної культури та спорту. В контексті адаптації освітнього процесу до умов воєнного стану, особливо важливою є гнучкість й ефективність механізмів

поточного та підсумкового контролю студентських досягнень. У Запорізькому національному університеті цей процес регламентується "Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання", яке враховує специфіку дистанційного навчання.

Метою викладання навчальних дисциплін "Футбол з методиками викладання", "Гандбол з методиками викладання", "Волейбол з методиками викладання" є комплексна підготовка студентів, яка передбачає не лише засвоєння теоретичних знань і практичних навичок з відповідних видів спорту, але й оволодіння сучасними методиками. Вивчення методик викладання цих видів спорту передбачає знання різних педагогічних підходів та методів навчання, які можуть бути застосовані для різних вікових груп і рівнів підготовки. Студенти опановують планування та проведення тренувань, адаптувати заняття до потреб учнів, ефективно користуватися навчальними матеріалами та обладнанням. Важливою частиною навчання є формування здатності ефективно спілкуватися з учнями, мотивувати їх, виявляти та вирішувати проблеми в процесі навчання, а також забезпечувати безпеку під час тренувань. Також вчать організовувати та проводити спортивні заходи, забезпечуючи їх високий рівень організації та дотримання спортивних правил. Застосування знань з фізіології та біомеханіки до тренувального процесу, що дозволяє оптимізувати фізичну підготовку спортсменів, знижувати ризик травм і підвищувати ефективність тренувань. Таким чином, викладання цих дисциплін має на меті не просто підготовку кваліфікованих спеціалістів у галузі фізичної культури і спорту, але й формування висококласних педагогів, здатних ефективно впроваджувати набуті знання та навички у практику спортивного виховання та навчання. Ці навчальні дисципліни спрямовані на розвиток у студентів комплексного розуміння специфіки кожного виду спорту, включаючи його історію, розвиток, сучасні тенденції та перспективи. Крім того, акцент робиться на важливості фізичного виховання в загальній системі освіти та здоров'я нації, що підкреслює соціальну значущість професії.

Забезпечення студентів знаннями про методики викладання дозволяє їм не лише бути ефективними тренерами або вчителями фізичної культури, але й активними учасниками розвитку спортивної галузі. Це включає здатність аналізувати та впроваджувати новітні наукові дослідження та інновації у сфері спортивної підготовки, методики навчання та фізичного виховання. Окрім професійної підготовки, велика увага приділяється розвитку лідерських якостей, здатності до командної роботи, самостійного прийняття рішень та вирішення конфліктних ситуацій. Виховання відповідальності, високих моральних та етичних

стандартів у майбутніх фахівців є невід'ємною частиною навчального процесу.

Інтеграція теоретичних знань з практичними навичками, а також зосередження на індивідуальному підході до кожного студента, дозволяє формувати висококваліфікованих спеціалістів, здатних адаптуватися до швидкозмінних умов сучасного спортивного та освітнього середовища. У підсумку, завданням викладання навчальних дисциплін "Футбол з методиками викладання", "Гандбол з методиками викладання", "Волейбол з методиками викладання" є не лише формування професійних компетенцій, а й виховання всебічно розвинутих особистостей, готових внести свій вклад у розвиток фізичної культури та спорту на національному та міжнародному рівнях.

Поточний контроль з дисциплін "Футбол з методиками викладання", "Гандбол з методиками викладання", "Волейбол з методиками викладання" організовується з використанням цифрових платформ та інструментів, що дозволяють викладачам оцінювати студентів на основі виконання завдань до лекційних і лабораторних занять, а також результатів тестувань. Цей підхід сприяє постійному залученню студентів до навчального процесу та дозволяє викладачам відстежувати їхній прогрес в режимі реального часу.

Підсумковий контроль передбачає виконання студентами індивідуального науково-дослідного завдання, що є важливим елементом підготовки фахівців, здатних до самостійної наукової та практичної діяльності. Завершальним етапом є складання заліку, який підтверджує рівень освоєння дисципліни та готовність студентів до подальшої фахової діяльності.

Така система оцінювання дозволяє не тільки забезпечити об'єктивність та прозорість оцінювання, але й адаптувати навчальний процес до змінних умов, забезпечуючи високу якість освіти навіть в умовах воєнного стану. Використання сучасних технологій та платформ для дистанційного навчання сприяє підтримці неперервного зв'язку між викладачами та студентами, забезпечуючи ефективний контроль за навчальним процесом та сприяння академічному розвитку студентів.

В умовах воєнного стану, викладання дисциплін спортивних ігор для бакалаврів адаптується до нових викликів, активно використовуючи можливості дистанційного навчання. Запорізький національний університет інтегрує систему електронного забезпечення навчання Moodle, що дозволяє забезпечити неперервність освітнього процесу, зберігаючи високу якість навчання навіть у надзвичайних умовах.

Для ефективного здійснення навчального процесу використовуються різноманітні інформаційно-комунікаційні технології. Електронна пошта, месенджери Viber та Telegram служать засобами для оперативного обміну інформацією та матеріалами між викладачами та

студентами. Відеоконференції через платформи BigBlueButton Moodle, ZOOM, GoogleMeet забезпечують можливість проведення лекцій, семінарів, та практичних занять у реальному часі, дозволяючи студентам та викладачам підтримувати високий рівень взаємодії.

Форуми та чати є додатковими інструментами, які сприяють організації дискусій, колективної роботи над проектами та забезпеченню зворотного зв'язку. Вони дозволяють студентам активно взаємодіяти як між собою, так і з викладачами, сприяючи кращому засвоєнню матеріалу та розвитку критичного мислення.

Такий підхід не тільки дозволяє адаптувати освітній процес до складних умов воєнного стану, але й відкриває нові можливості для розвитку освітніх методик, збагачення навчального процесу інтерактивними формами роботи та забезпечення доступності вищої освіти для ширшого кола здобувачів. Використання сучасних технологій дистанційного навчання стає ключовим елементом у підготовці кваліфікованих фахівців у галузі фізичної культури та спорту, здатних ефективно діяти в різноманітних життєвих ситуаціях.

Література

1. Вознюк Т. В. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор (волейбол)» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальностей 014 Середня освіта (Фізична культура), 017 Фізична культура і спорт. 2019.
2. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту). Навчальний посібник. Вінниця: Планер, 2014. 616 с.
3. Марченко В. А. Теорія і методика обраного виду спорту (футбол): [навч. посіб.. Харків : ХДАФК, 2011. 237 с.
4. Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті. 2022. 14 с. URL: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_organ__zats__yu_op_na_zasadakh_dist_navch.pdf
5. Пустовалов В. О. Волейбол (теорія і методика навчання): навчально-методичний посібник. Черкаси. 2011. 65 с.
6. Тищенко В. Контроль тренувальної та змагальної діяльності команд високої кваліфікації з гандболу : монографія. Запоріжжя : Статус, 2017. 462 с.